

Gästkrönika

Sociologins risker och möjligheter

Göran Therborn

University of Cambridge och Linnéuniversitetet

Sociologin har vissa likheter med ett Cambridge College, såsom Bertrand Russel såg det på 1940-talet. Russell fann väldiga möjligheter i Cambridges intellektuella miljö, men han menade också att college fellowships (vanligen på livstid och med små eller gå gott som inga undervisningsskyldigheter) kunde fresta de mindre skärpta och ambitiösa till lättja och slapphet. Trots att jag har mildrat den både högaristokratiska och briljante Russels uttalande, låter det nog i anständiga svenska öron fortfarande problematiskt elitistiskt. Men låt oss bortse från det, i sociologin liksom i den gamla tidens Cambridge finns det väldiga både möjligheter och risker.

Jag mötte den polariteten tidigt, i början av 60-talet i Lund. När jag kom till universitetet där 1960, hade jag aldrig hört talas om sociologi. Samhällsvetenskap, som man kunde förstå på Kalmar högre allmänna läroverk, var statskunskap och national-ekonomi. Politiskt intresserad började jag med den förra. Bland mina matlagskamrater kom jag att träffa ett par vänner som ville bli läkare, men som inte hade haft betyg nog för att in komma in direkt på medicinsk fakultet. I stället hade de möjligheten att kvalificera sig genom att ta några betyg (som det hette på den tiden) på filosofisk fakultet. Därvidlag hade tre ämnen fått rykte om sig att vara lämpade. Genetik, därför att det var medicinskt nyttigt. Pedagogik och sociologi därför att de var lätta. Då fanns det för mig, tyckte jag, ingen anledning att läsa sociologi. Men så var jag borta ett år, som värnpliktig, och då började en vän från skoltiden att studera sociologi, och skickade entusiastiska brev till vpl. Tillbaka i Lund började jag också – och blev snart intresserad. Framför allt därför att sociologin framstod som mycket mer vetenskaplig och seriös än statskunskap, som i dåtidens Lund mest var författningsplugg och politisk konversation.

Den vetenskapliga ambitionen, strävan efter ny kunskap, tilltalade mig. Den var stilfullt, om än inte karismatiskt, representerat av professor, Gösta Carlsson, en sparsmakad intellektuell med borgerlig framtoning och främst socialpsykologiska och demografiska intressen. Atmosfären på institutionen var lätt bohemisk, centre-left och laissez-faire. Det var ingen miljö jag hämtade idéer från. Både sociologiämnet och institutionen uppfattade jag framför allt som en operationsbas, där vetenskap och intellektuell skärpa respekterades och där samtidigt många olika analytiska perspektiv och okonventionella sociala och politiska åsikter tolererades.

Teorier och analytiska vinklar och verktyg tog jag från den intellektuella vänstern i det tidiga 60-talets Europa. Studentvänstern i Lund, oftast utan lokal förankring i den speciella universitetsstaden och långt ifrån den svenska maktens korridorer och strider, var på den här tiden mycket internationellt orienterad. Men jag hade också

ett internationellt intresse från gymnasietiden i Kalmar, med prenumeration på *New Statesman* och beställningar fransk och tysk litteratur, från Sartre till Thomas Mann, via stadens bokhandel. En prenumeration 1961 på *New Left Review*, med back issues tillbaka till en av dess föregångare, *The New Reasoner*, öppnade en intellektuell värld. Jag är också tacksam för Arbetarrörelsens Arkiv, som erbjöd ett stort utbud av internationella tidskrifter och böcker. Där läste jag Gramsci för första gången, i ett franskt urval, innan jag lärde mig tillräckligt med italienska för att tillgodogöra mig hans An-teckningsböcker från fängelset i sexvolymsutgåvan från Einaudi.

I jämförelse med Gramsci och Lukács och med (äldre) samtida som de engelska historikerna Edward Thompson, Eric Hobsbawm, Perry Anderson m fl och franska filosofer som Jean-Paul Sartre, Henri Lefebvre och Louis Althusser framstod de flesta sociologer som ganska bleka figurer. Men där fanns ju ljuspunkter. Ralf Dahrendorfs klassanalys läste jag med intresse, och Robert Merton med intellektuell respekt, lite liknande, ett par pinnhål högre, mitt erkännande av Gösta Carlsson. Jag fick en livslång beundran för Talcott Parsons' *The Structure of Social Action*, som ett briljant stycke teorianslys och – historia, utan att för den skull inta något annat än en fientlig hållning till hans efterkrigstida ”struktur-funktionalism”. Hos sociologins klassiker uppskattade jag den disciplinbyggande ambitionen och styrkan hos Durkheim och den imponerande, skarpsynta lärdomen i Max Webers historiska sociologi, framför allt hans religionssociologiska uppsatser. Men från mitt 1900-tal ledde så många stigar till Marx att jag aldrig fick tid och ork nog att riktigt tränga in i Webers väldiga verk. Av samma skäl tycker jag nu det var synd att jag inte riktigt satte mig in i Simmels arbete.

Under årens lopp har det ju sedan blivit oerhört mycket sociologiläsning, inklusive på för mig fjärran fält som metodologi, socialpsykologi och mikrosociologi. Mot bakgrunden av det institutionella enprofessorssystem jag växte upp och kom att sträva efter en plats i såg jag en grundlig disciplinär allmänbildning som en moralisk plikt. Men fortfarande är det så, att jag ser mig själv i första hand som samhällsvetare (social scientist) och därefter som sociolog. I Holland på 1980-talet hade jag en professur i statskunskap, som blivit mycket mer vetenskaplig sedan det tidiga 60-talets Lund, men jag fann då det ämnet för snävt. Intellektuella förebilder har fortsatt att i stor mängd komma från hinsides de akademiska gränserna, antropologer som Jack Goody, demografer som J.C. Caldwell, ekonomer som Amartya Sen, geografer som David Harvey, statsvetare som Stein Rokkan, och så fler historiker, bl.a. Maurice Agulhon, C..A. Bayly, Linda Colley, Felipe Fernández Arnesto, Jürgen Kocka, Jürgen Osterhammel. Inom samtida sociologi har jag haft lysande vänner, som Walter Korpi, John Thompson och Erik Wright, och funnit en imponerande intellektuell kraft i Pierre Bourdieus *oeuvre* – en relativt sen upptäckt p.g.a. trötthet på den själv-centrerade skrivstilen från konkurrensbesatta Rive Gauche, så olik hans vänliga och ofta försynta personliga framtoning. Men de kolleger jag känner störst intellektuell frändskap med är gränsöverskridare med historiskt djup, som Charles Tilly, Immanuel Wallerstein, Manuel Castells, Maurizio Barbagli och Michael Mann (sedan han lagt av sin tidiga antimarxistiska pose).

Öppenhetens risker och möjligheter

Trots många grandiosa ansträngningar, från Durkheim, via Parsons till James Coleman och andra, har sociologin aldrig lyckats bli en paradigmatiske disciplin. På sin höjd har det funnits paradigmatiske institutioner, vilket dock varken Parsons eller Coleman lyckades med på Harvard eller i Chicago. Avsaknaden av gemensamma värderingsgrunder och måttstockar försvårar kvalitetsjämförelser och – bedömningar. Den kan leda till tillstånd av anything goes. Eller till bittra sekt- och revirstrider. Sociologin har haft sina långa stunder av bådadera – och lidit mycket av det, i intellektuell utveckling såväl som i akademiskt anseende.

Men i sina ljusa tider är sociologin som en försommaräng, där hundra blommor blommar och doftar, där mikro och makro korsbefruktas, och där det lokala, det nationella och det globala möts.

I det här landet vet vi ju av beprövad erfarenhet att ingen sommar varar för evigt. Men kan man förlänga den sociologiske sommaren och korta ner dess höstrusk av beslöjande dimmor och stormande regn?

En ständig intellektuell kvalitetsmedvetenhet och – vaksamhet är viktigare i sociologi än i de flesta andra akademiske ämnen, p.g.a. sociologiske enorma bredd och avsaknad av gemensamt grundparadigm. Administrativt påsatta mekaniske kvantitativa evalueringskriterier tenderar att undergräva sensibiliteten för intellektuell kvalitet. Men ändå tror jag att kombinationen av en stigande mängd och frekvens av utvärderingar samt en starkt ökad faktisk kulturell pluralism, i både samhälle och akademi, i dag ger bättre möjlighet till kvalitetssäkring än för 30–40 år sedan.

En andra förutsättning för bättre tider är att stimulera och odla den intellektuelle nyfikenheten, ”undran inför samhället”, som Johan Asplund en gång vackert uttryckte det. Definitionsmässigt tar sig nyfikenhet oändligt olika och oförutsägbara uttryck och former. Men för att nyfikenheten ska kunna blomma fritt måste den frigöras från anslagslaveriet. För inte så länge sedan var jag på en stor institutionssamling, där alla deltagare berättade om sin forskning. Alla började med och stannade vid vilka anslag de fått, som förklaring till att de sysslade med det ena eller det andra. Några sa, att de inte gjorde vad de helst ville därför att de inte fått anslag.

Det här anslagsberoendet befrämjar inte nyfikenhet och kreativitet. Stora surveys och databaskörningar kräver mycket pengar. Men de flesta sociologiske frågeställningar kan angripas med billig eller kostnadsfri datainsamling. Forskning kräver tid, fri från undervisning, men egentligen finns det för så gott som alla undervisningsfri tid, kortare eller längre. Administrativ kvantmekanik ger många poäng åt stort anslagsinhävande. Därför finns en rationell grund. Stort beviljat anslag visar dina kollegers företroende för dig. Men de stora anslagen är också en belöning av forskningsmanagement, förmågan att bilda vinnande nätverk och intresse av att administrera stora projekt. Men ska nyfikenhet och kreativitet premieras, bör kostnadseffektiv forskning – för att tala *managerialese* –, briljant forskning med små medel ges högre poäng. Inom humaniora och samhällsvetenskap är det fortfarande möjligt.

Prioritering av ”kostnadseffektiv” forskning förutsätter två institutionella förändringar. Dels ett särskiljande av evaluering i samhällsvetenskap och humaniora från (mestadels tung och dyrbar) naturvetenskaplig och (kanske i något mindre utsträckning) medicinsk forskning. Dels, en klar avgränsning mellan vetenskaplig forsknings-evaluering och å andra sidan universitetsadministrativa intressen. Universiteten är naturligtvis i första hand intresserade, inte av forskningens kvalitet, utan av anslagens storlek, som administratörerna tar åt sig en betydande del av.

Sådana institutionella förändringar för att befrämja vetenskaplig nyfikenhet och kreativitet är inte lätta och snabba att åstadkomma. Men ska sociologin blomstra måste var och en av oss i första hand tänka på: Vad är det jag helst vill veta? Sedan: Hur kan jag få ett anslag för det här? Och, för det tredje, Hur kan jag ta rätt på det här även om jag inte får något anslag? Kollegialt kan man också ordna att vid tjänsteställningarna sätta forskningens och undervisningens kvalitet i främsta rummet.

Som redan sagts, nyfikenhetens möjligheter är outtömliga. En gång var jag med i en bedömning av danska nutidshistoriker. En av kandidaterna var i övre medelåldern och hade hela sitt liv bara skrivit om Sönderjylland. Men ur ett otal olika synvinklar, ekonomiska, politiska, kulturella osv. Vi alla fann honom högst kompetent. Isaiah Berlin har skrivit om två polära stilar i det här avseendet, igelkottens, som rör sig noggrant inom ett avgränsat område, och rävens som snabbt springer från ett ställe till ett annat. Däremellan är ju varianterna oräkneliga.

Kanske kan det i det här sammanhanget försvaras att ge ett personligt exempel på hur nyfikenheten kan forma ett intellektuellt liv. Inte för att bravera med vad jag gjort, utan för att visa på några decennier av sociologiska möjligheter.

En nyfikenhets vandringar

Jag startade min intellektuella verksamhet inom sociologin i första hand som marxistisk teoretiker, med ambitionen att relatera och uppdatera marxismen till samtida samhällsvetenskap. Det hela började med försvar för vetenskaplig forskning och kunskap, från en explicit politisk vänsterståndpunkt, men mot alla strävanden till kunskapsökandets upplösning i värderingar och ”kritik” (Therborn 1969; 1973), samt ett vägberedande analytiskt angrepp på föreställningar i samtida sociologi och nationalekonomi (Therborn 1971). Det helas mynnade ut i en konstruktiv teoretisk, men omfattande empiriskt grundad, trilogi, doktorsavhandlingen *Science, Class and Society* (Therborn 1974), *Vad gör den härskande klassen när den härskar?* (Therborn 1978) och *Maktens ideologi och ideologins makt* (Therborn 1980). Alla skrivna på engelska, de två senare översatta till svenska.

Samtidigt hade jag rent empiriska intressen. Min första sociologiska uppsats undersökte bias i mediareporteringen av en mystisk sammanstötning i Tonkinbukten våren 1965 mellan amerikanska och nordvietnamesiska krigsfartyg, som Lyndon Johnson använde som motivering för att eskalera den amerikanska krigsinsatsen i Vietnam. Utanför akademien skrev jag ett på sin tid internationellt uppmärksammat svar på frågan: Varför fick Vietnamkriget en så stark anti-imperialistisk effekt i USA, Europa och världen, när Koreakriget inte fick det? (Ther-

born 1968). Mitt första större empiriska arbete försökte förklara hur det kom sig att det utvecklade kapitalets makt numera överallt tog sig demokratiska former (Therborn 1977).

Vad hade socialdemokratin betytt för Sveriges välstånd och välfärd var en annan stor empirisk fråga. För den skulle sökte jag för första gången (1976–77) ett forskningsanslag, som jag medvetet gjorde stort för att kunna ge anställning åt doktorander och yngre kolleger. Vi fick anslag och vi producerade, men särskilt kostnadseffektiv forskning var det inte, även projektet sköt upp Anders Kjellberg och Bo Rothstein i deras akademiska karriärbånar. Det var huvudsakligen mitt fel, som redan då visade att jag inte är någon lysande företagsledare. Men jag lärde mig mycket om svensk socialhistoria, som jag har haft nytta av resten av livet – med den internationella efterfrågan på svar om Sverige, Skandinavien, socialdemokratin, välfärdsstaten.

Akademiska motgångar, åtminstone måttliga och tillfälliga, är ofta bra för den intellektuella utvecklingen. I efterhand framstår det som klart tursamt att vänsteristiska studentpolitiker i Roskilde inte gav mig en termins resit för att tillträda en professur på RUC – vilket jag begärde som då ensam småbarnsförälder med oklar personlig situation – och att borgerliga sakkunniga i Lund inte gav mig professuren där. I båda fallen kan jag nu se stora risker för intellektuell stagnation, om jag hade stannat i Roskilde eller Lund. I stället dök en professur i statskunskap i Nijmegen i Nederländerna upp. Studentmarxismen var där på hastig retur, etablissemangen var mera konservativt än i Sverige. Holländsk politik kunde jag ju inte briljera i. Vad göra? Holland och Sverige var båda generösa välfärdsstater, men med helt olika bakgrund och prioriteringar. Det blev utgångspunkten för mycket forskning om jämförande välfärdsstater – ibland med internationella resebidrag men utan speciella anslag. En dramatisk skillnad mellan Holland och Sverige var arbetslösheten (i början av 80-talet), låg i Sverige, mycket hög i Holland, där alla, från höger till vänster, var övertygade om att full sysselsättning hade blivit omöjlig. För att reda ut hur det kom sig skrev jag *Why some peoples are more unemployed than others* (Therborn 1986), på svenska *Nationernas ofärd*.

I den internationella välfärdssvängen kom jag att arbeta ihop med genrens kanske mest briljante entreprenör, Frank Castles. Ett av hans projekt var Families of Nations. Uppgiften var att hitta ett (helst) nytt socialt tema, där en grupp ("familj") av nationer skilde sig från andra. Det var ju klart att jag då skulle skriva om Skandinavien, men om vad, som inte redan var genomtröskat av den enorma nordiska socialpolitiska forskningen? Barns ställning och rättigheter kom jag på (Therborn 1993a), vilket senare ledde mig till att studera barnpolitik omkring den nya (1989) FN-konventionen om barnets rättigheter.

Som manlig 60-talsmarxist hade jag konventionellt nog varit helt ointresserad av familjesociologi, ändå ingenting särskilt i Sverige före Rita Liljeströms tid. Men artiklarna om barnpolitik, och min kända oräddhet för stora frågor, ansåg Frank Castles vara skäl till att be mig skriva om familjen i världen under 1900-talet för ett forskningsprogram om institutioner till Australiens hundraårsjubileum. Jag visste ju då

nästan ingenting om ämnet, men anslaget gav mig två forskningsperioder på Australian National University, med dess fantastiska bibliotek (i pluralis) och närmast världsledande demografiska institution. Det blev en härlig lärotid, som resulterade i *Between Sex and Power. Family in the World, 1900–2000* (Therborn 2004), tre år efter jubileet.

Intresse för städer och deras maktsymbolism fick jag i Budapest 1996, där jag undervisade i socialpolitik och på fritiden studerade Hjältarnas Torg och dess historia. En annan ny, stor lärupplevelse, monument, kosthistoria, arkitektur, stadsplanering, tillsammans med politisk och social historia. Sjutton år senare är det projektet – som huvudsakligen bara har haft lite reseanslag, och ingenting nu längre – inte fullbordat. En bok om *Maktens städer* återstår, men en hel del har publicerats (t ex Therborn 2002, 2006; Bekker & Therborn 2011).

Europa var tidigt intellektuellt närvarande för mig, som antyttts ovan, och jag har lärt mig att åtminstone nödortfigt läsa alla västeuropeiska språk, medan ett par försök att lära mig ryska tyvärr inte har lyckats – hittills. För Europa som samhälle blev jag intresserad i början av 90-talet, först genom Perry Anderson, som bad mig medverka i en italiensk historia av Europa, som började med nutiden. Jag blev också indragen i en stimulerande tvärvetenskaplig grupp om Europa, organiserad av dåvarande Forskningsrådsnämnden. Flera arbeten om Europa följde, individuella och kollektiva (se främst Therborn 1995, 2009).

Världen var ett tidigt studentintresse, avkoloniseringen av Afrika, Kongokrisen, med mordet på premiärminister Lumumba och sedan på FN:s generalsekreterare Hammarsköld. Dåvarande (ekonom-historiske) fil.lic Jörn Svensson (sedermera vänsterpartistisk riksdagsman) var studentvänsterns härförare. ”Den som inte prenumererar på *Accra Evening News* vet överhudtaget ingenting om vad Afrika tänker.” ”Den som inte läser *Blitz* förstår ingenting av världen från Asens horisont”. Citaten är ungefärliga, men jag var nog den ende av den (något äldre) Svenssons beundrande åhörare som faktiskt skaffade mig båda tidningarna – och några till. Ingen var någon höjdare, ungefär som *Kvällsposten* med afrikansk-asiatisk vänsterknorr. När Ghanas Nkrumah började framställas som Osagyefo (Frälsare), kom jag att mer intressera mig för Latinamerika, som jag hade direkt kontakt med (perioder i Mexico 1974 och 1978, Brasilien, Peru och Centralamerika 1978). Så bröt ”globaliseringen” ut omkring 1990. FRN:s Europa-kommitté muterade till Global. Jag organiserade en global konferens i Sverige om ämnet (Therborn 2000a). En hel del annat följde, så småningom boken *The World: A Beginner's Guide* (2011. Svensk utgåva, *Världen* 2012).

Visar det sig att en väg inte leder framåt längre, kan du pröva en annan. Från mitten eller slutet av 1980-talet blev det uppenbart att mitt ursprungliga teoretiska program att överskrida sociologi, och annan samtida samhällsvetenskap, med uppdaterad historisk materialism hade nått vägs ände. I den situationen prövade jag fyra nya stigar. En var nya, obehandlade empiriska områden, barn, demografi, politisk symbolism, meningen med Europa, världens sammanhang, 80-talets postmodernism och Marshall Bermans *All That Is Solid Melts into Air* (1983) lärde mig att jag var moder-

nist (inte minst som marxist), vilket ledde till frågor om Vad är det moderna? Vad betyder modernitet?¹ En annan väg följde den grundläggande teoretiska ambitionen i en ny riktning, med försök att artikulera vad som skilde sociologin från andra samhällsvetenskaper, framför allt från nationalekonomi och därav inspirerad ”rational choice” (Therborn 1992, 1993b, 1994, 1996, 2000b). En tredje var att historisera marxismen som intellektuell tradition, vad har den inneburit, vad har den betytt? (Therborn 2008)

En fjärde var att utvidga eller omformulera klassiska marxistiska frågor i nya termer. Boken *Borgarklass och byråkrati i Sverige* (1989a) är väl närmast en empirisk utvidgning, med sina studier av den borgerliga statsapparaten och den moderna borgarklassens uppkomst i Sverige. Men teoretiskt behövdes också vidare vinklar. Samhällen förändras ju inte bara genom revolutioner, som egentligen är historiskt sällsynta. Hur går långsiktiga ta reformistiska förändringar till? Från statskunskapsåren i Holland hade jag lärt mig mycket om mainstream politics från tysk och holländsk statskunskap. Därifrån hämtade jag hem till sociologin i Göteborg ett projekt om social styrning (Therborn 1989b).

De härskandes härskande hade en viktig symbolisk, representativ dimension, en del av maktens ideologi. Hur tog den sig uttryck, i maktens huvudstäder? Som jag berättat ovan blev upplevelsen av ”Hjältarnas Torg” i Budapest 1996 – både som iakttagare och som läsare av en ungersk historikers monografi – starten för ett bestående intresse. Klasskampens vikt och arbetarklassen tyngd i den blev mycket annorlunda redan på 1980-talet, då jag gjorde en sammanfattning av kraftfältet (Therborn 1983). Men vad som då framstod tydligare, var att klasser betyder ojämlikhet, att det finns andra slag av ojämlikhet, och att marxister – liksom samhällsvetare i allmänhet tillsammans med feminister och andra progressiva riktningar och rörelser – inte närmare och systematiskt hade analyserat ojämlikhetens former och mekanismer. På 2000-talet har ojämlikhet blivit en central analytisk frågeställning för mig (Therborn 2006, 2013).

Mer än någon annan lärde mig Eric Hobsbawm att se det oönskade i ögonen. I ett social- och politisk-historiskt perspektiv framstår 1900-talet som arbetarklassens århundrade, åtminstone i den då dominerande nordatlantiska och eurasiatiska världen (med kvalifikationer för efterkrigstidens Nordamerika). I början av 2000-talet börjar det bli tydligt, att det nya århundradet kommer att bli medelklassens, i liknande, vaga, diskursiva mening. Hur visar sig det? Vad kommer det att betyda? Min senaste nyfikenhet (Therborn 2012).

1 Mitt första svar gav jag i ett tal till ett utskott av den mexikanska Deputeradekammaren 1990, *Vías a través la modernidad*, publicerat i *Relaciones* (Xochimilco, Mexico, UAM), nr. 4 1990. Det senaste står i *Världen* (2012), kap. 1.

Ord på vägen

Sociologin ger jämförligt större möjligheter än någon annan samhällsvetenskap att studera de sociala problem som engagerar oss och att söka efter deras lösningar. Den ger gränslösa möjligheter till kunskapsexpeditioner till livets mikro och makro, till samhällets topp och botten (och medel), i tid bakåt och framåt, i rum utåt och inåt.

Med dessa möjligheter följer ett ansvar, för nyfikenhet, kreativitet och kvalitet. Låt oss se oss själva som intellektuella, som forskare och pedagoger, och inte i första hand som anslagsäskare och anslagstagare.

Från min personliga erfarenhet vill jag vidare säga:

- Ta akademiska motgångar och intellektuella återvändsgränder, inte som tragedier utan som sporrar till ny kreativitet.
- Var alltid öppen för tillfälligheter och deras möjligheter att göra ditt bästa.
- Gör dig inte urarva när du börjar med något nytt. Uppdatera dina kunskaper på tidigare intresseområden och ackumulera erfarenheter och perspektiv. Dem har du stor nytta av på nya områden.
- Bevara din intellektuella integritet. Nya omständigheter, nya intressen behöver inte innebära att du lämnar dina politiska och sociala värderingar och engagemang.

Referenser

- Bekker, S. B. & Therborn, G. (eds.) (2011) *Capital Cities in Africa*. Cape Town, SA: Humanties Press.
- Berman, M. (1983) *All That is Solid Melts into Air*. London: Verso.
- Olsson, S-E & G. Therborn (red.) (1991). *Vision möter verklighet*. Stockholm: Allmänna Förlaget.
- Therborn, G. (1968) "From Petrograd to Saigon", *New Left Review* 48: 3–11.
- Therborn, G. (1969) "Från revolutionär teori till akademisk metafysik, Del I och II", *Häftet för Kritiska Studier* 2(5): 13–36 resp. 2(6): 21–39.
- Therborn, G. (1971) *Klasser och ekonomiska system*. Malmö: Cavefors Zenitserien; lic. avh. Lunds Universitet. 1971)
- Therborn, G. 1973. *Vad är bra värderingar värda?* (Malmö: Cavefors Zenitserien)
- Therborn, B. (1976) *Science, Class and Society*. London: NLB (Dr.avh. Lunds Universitet. 1974.)
- Therborn, G. (1977) "The Rule of Capital and the Rise of Democracy", *New Left Review* 103: 3–41.
- Therborn, G. (1978) *What Dies the Ruling Class Do When It Rules?* London: NLB (Svensk utgåva, 1980, *Vad gör den härskande klassen när den härskar?* Stockholm: Rabén & Sjögren och tidskriften Zenit).
- Therborn, G. (1980) *Maktens ideologi och ideologins makt*. Lund: Zenit Förlag.
- Therborn, G. (1983). "Why Some Classes Are More Successful than Others", *New Left Review* 138: 37–55.

- Therborn, G. (1984) "The Prospect of Labour and the Transformation of Advanced Capitalism", *New Left Review* 145: 5–38.
- Therborn, G. (1986) *Why some peoples are more unemployed than others*. London: Verso (Svensk utgåva, 1985, *Nationernas ofärd*. Lund: Arkivs Förlag).
- Therborn, G. (1989a) *Borgarklass och byråkrati I Sverige*. Lund: Arkivs Förlag.
- Therborn, G. (1989b) "Social Steering and Household Strategies: the macropolitics and the microsociology of welfare states", *Journal of Public Policy* 9(3): 371–397.
- Therborn, G. (1992) "Sociologin och de två kulturerna", *Sociologisk Forskning* 29(2): 3–12.
- Therborn, G. (1993a) "The Politics of Childhood", 241–91 i F. Castles (ed.) *Families of Nations*, Aldershot . Dartmouth.
- Therborn, G. (1993b) "Normens vägar och frågetecken", *Sociologisk Forskning* 30(2): 3–16.
- Therborn, G. (1994) "Sociology as a Discipline of Disagreements and as a Paradigm of Competing Explanations: Culture, Structure, and the Variability of Actors and Situations", 283–300 i P. Sztompka (ed.), *Agency and Structure: Re-orienting Social Theory*. Yverdom: Gordon and Breach.
- Therborn, G. (1995) *European Modernity and Beyond*. London: Sage.
- Therborn, G. (1996) "Sociology, Economics and Normative Action. Notes Towards a Theory of Actors and Situations", 113–134 i D. Sciulli (ed.), *Macro Socio-Economics*. Armonk: M. E. Sharpe.
- Therborn, G. (2000a) "Globalizations: Dimensions, Historical Waves, Regional Effects, Normative Governance", *International Sociology* 15 (2): 151–179.
- Therborn, G. (2000b) "At the Birth of Second Century Sociology. Times of Reflexivity, Spaces of Identity, and Nodes of Knowledge", *British Journal of Sociology* 51(1): 37–57.
- Therborn, G. (2002) "Monumental Europe: The National Years. On the Iconography of European Capital Cities", *Housing, Theory and Society* 19(1): 26–47.
- Therborn, G. (2004) *Between Sex and Power*. London: Routledge.
- Therborn, G. (2006) "Eastern Drama. Eastern European Capital Cities in the 20th Century", Guest editor's lead article to a special issue on Eastern European capitals, *International Review of Sociology* 16(2): 209–242.
- Therborn, G. (2006) *Inequalities of the World*. London: Verso.
- Therborn, G. (2008) *From Marxism to Postmarxism?* London: Verso.
- Therborn, G. (2009) *Les Societies d'Europe du XXe au XXIe siècle*. Paris: Armand Colin.
- Therborn, G. (2011) *The World: A Beginner's Guide*. Cambridge: Polity Press (svensk utgåva, 2012, *Världen: En inledning*, Malmö: Liber).
- Therborn, G. (2012) "Class in the 21st Century", *New Left Review* 78 (ny serie): 5–29.
- Therborn, G. (2013) *The Killing Fields of Inequality*. Cambridge: Polity Press.